

Ordu Ticaret Borsası

KENEVİR (KENDİR) RAPORU

MART 2021

Ordu Ticaret Borsası

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ

2. KENEVİR KULLANIM ALANLARI VE SANAYİSİ

3. KENEVİR POLİTİKASI

4. EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE VERİMİ

4.1. Dünya Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

4.2. Türkiye Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

5. DIŞ TİCARET

5.1. Dünyada ve Türkiye’de Kenevir İhracatı- İthalatı

6. YASAL DÜZENLEMELER

7. GENEL DEĞERLENDİRME

❖ **EKLER**

Ordu Ticaret Borsası

1. GİRİŞ

Endüstriyel kenevir, 1,2-4,5 m yükseklikleri arasında yetişen *Cannabis sativa* L. bitki türlerinin belirgin bir çeşididir. Bitki, genellikle sak olarak adlandırılan odunsu çekirdek lifi tarafından çevrelenen öz adı verilen bir iç katmandan oluşur. Bast lifleri dış tabakayı oluşturur. Birincil bast lifi, tutkal benzeri bir madde olan pektin ile göbek liflerine bağlanır. Birincil lifler tekstiller, kordonlar ve ince kâğıt ürünler için kullanılır. Ahşap benzeri çekirdek lifi, hayvan yatakları, bahçe malçları, yakıt ve çeşitli inşaat malzemeleri için kullanılır. Benzer yaprak şekli nedeniyle kenevir, bir başka kenevir bitkisi olan esrar ile sık sık karıştırılır. En büyük fark, tetrahidrokanabinol (THC) içeriğidir. Endüstriyel kenevir için %3'den daha az THC içerirken, esrar %20 THC içerebilir.

Tetrahidrokanabinol veya kısaca **THC**, (*Cannabis sativa* ve *Cannabis indica*) kenevir bitkisinde doğal olarak bulunan analjezik maddedir. Esrarın etken maddesidir. Bitkinin dışısında erkeğine kıyasla 4-5 kat daha fazla bulunur. Bu sebepten esrar, dışı hint kenevirinden elde edilir. Kenevir, uygunsuz hava şartları ile karşılaştığında veya çeşitli sebeplerden dolayı strese girdiğinde cinsiyet değiştirerek kendi kendini dölleyebilmekte ve üremesini sürdürebilmektedir. Tohum kalitesindeki en önemli faktör genetikdir. Kaliteli kenevir yetiştirmek için iyi bir genetiğe ihtiyaç vardır. İyi bir genetik elde etmek yıllar sürebilmektedir.

Kenevir yetiştiren çiftçiler, ürünün mükemmel bir rotasyon ürünü olduğunu ve neredeyse tüm hasatların yerine kullanılabileceğini belirtmektedir. Böcek ilacı gerektirmemesi ve toprağı havalandırması iyi özellikleridir. Dönüm başına, kenevir çiftçilerin mısır veya soya fasulyesinden (100 \$- 200 \$) daha fazla gelir (250 \$- 300 \$) sağladığını söylenebilir. Tam bir kenevir ekiminin yetişmesi sadece 90 gün sürer, bu da dönüm başına dört kat daha fazla selüloz vermesi demektir. Bununla birlikte, kenevirden iki ila üç kat daha fazla ürün veren başka ağaç türleri de vardır. Kenevirin savunucuları, kıyafetlerden yiyeceklere ve tuvalet malzemelerinden 25.000 farklı üründe kullanılabileceğini iddia etmektedir. On dokuzuncu yüzyıla kadar, kenevir, gemilerin tuval yelkenlerinin, donanımlarının ve ağlarının %90'ında kullanılmıştır. Günümüzde kenevir lifi, otomotiv bileşenlerinde cam elyafının yerini almakta ve pencere kaplamaları, duş perdeleri ve döşemeler için kumaş haline getirilmektedir. Kenevir liflerinden yapılan diğer ürünler şunlardır: yalıtım, yonga levha, sunta, ip, sicim, iplik, gazete kâğıdı, karton, kâğıt, atlara dayanıklı yatak ve kompost. Kenevir yatağının amonyak kokusunu azaltmada at tezgâhları için saman ve diğer malzemelerden daha üstün olduğu bulunmuştur. Kenevir tohumu metanol ve ısıtma yağı, salata yağı, ilaç, sabun, boya ve mürekkep yapmak için kullanılır.

Ordu Ticaret Borsası

Kenevir, yerel olarak M.Ö. 8000 civarında yetiştirilen bir bitkidir. Kenevir Mezopotamya'da (bugün Türkiye) lif ve yiyecek için yetiştirilmiştir. Orta Asya'da MÖ 6500 civarında, Çin ekin olarak kenevir yetiştirmeye başlamış ve daha sonra tıpta kullanılmıştır. M.Ö. 2700 Orta Doğu, Afrika ve Asya'da kumaş, ip, ilaç ve yiyecek için kenevir kullanılmıştır. Kenevir, 400 yıl sonra Avrupa'ya tanıtılmıştır. Hayatta kalan en eski kâğıt parçası, %100 Çin kenevir parşömenidir.

Kanada, bazı kısıtlamalarla birlikte keneviri yasallaştırmış bir ülkedir. İzin verilen maksimum THC konsantrasyonu %0,3'tür (AB %0,2) ve tüm kenevir çiftçilerinin bir sabıka kaydı kontrolünden geçmesi ve Kanada'nın Sağlık Otoritelerinden lisans alması gerekir.

Kenevir, ülkemizde başta Kastamonu olmak üzere, belirli illerde üretimi yapılan tek yıllık bir bitkidir. Kenevir üretiminin değerlendirilmesi maksadıyla kamu tarafından yapılan ilk yatırımlar Kastamonu'da gerçekleştirilmiştir. Bu yatırımlardan ilki bölgede üretilen kenevirlerin havuzlama ve soyma işleminin yapılarak değerlendirilmesi amacıyla Sümerbank tarafından 1946 yılında kurulan Taşköprü kenevir fabrikasıdır. 4 bin ton çubuk kenevir işleme kapasitesine sahip fabrika, bölgede 16 bin-24 bin ton üretim olmasına karşın, çeşitli nedenlerle kapasitesinin yarısı kadar kenevir alabilmiştir. Fabrikanın tam kapasite ile çalışamaması ve zarar etmesi nedeniyle Sümerbank 1949 yılı sonunda kenevir havuzlama ve soyma tesisinin kapatılması kararını alarak 1951 yılı ortalarında faaliyetine son vermiştir. Kastamonu'da kurulan diğer bir tesis Kendir Sanayii Müessesesi'dir. Kenevir elyafından sicim ve kanaviçe üretimi amacıyla 1945 yılında ivedilikle sanayi planına dahil edilerek 1949 yılında inşasına başlanmıştır. Toprak Mahsulleri Ofisinin çuval ihtiyacını karşılayan fabrika, hammadde olarak kullanılan kenevirin randıman ve karlılığının düşük olması nedeniyle 1953 yılından sonra Hindistan'dan çok daha ucuz olan kenevir muadili olarak kullanılan jüt ithal edilmeye başlanmıştır. Kenevir üretimini olumsuz yönde etkileyen bu durum İzmit'te kurulu SEKA'ya ait fabrikaya kâğıt üretiminde kullanılmak üzere kenevir alınmasıyla telafi edilebilmiştir. 1976 yılında Taşköprü'de SEKA'ya ait kâğıt fabrikası kurulması kararı alınmış ve fabrika 1984 yılında faaliyete girmiştir. 1998 yılında özelleştirme kapsamına alınan fabrika 2004 yılında özelleştirilerek satılmıştır. Özelleştirme sonrasında fabrikanın kenevir ihtiyacının daha ucuz olduğu için yurt dışından temin yoluna gidilmesi kenevir üretimini bitme noktasına getirmiştir. (ULAŞ, 2019).

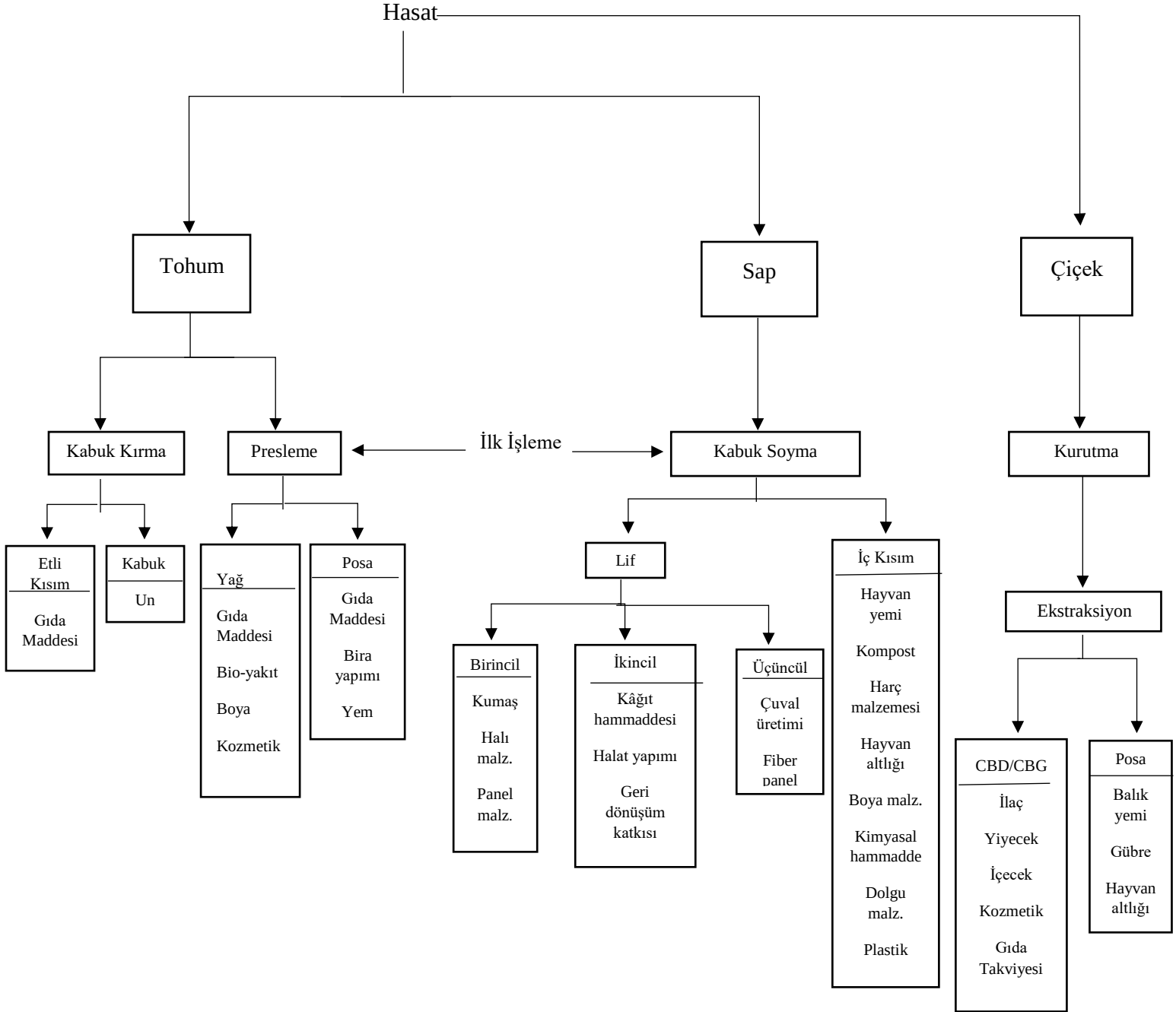
Ordu Ticaret Borsası

2. KENEVİR KULLANIM ALANLARI VE SANAYİSİ

Kenevirin bazı türlerinden uyuşturucu ve ilaç ham maddesi elde edilirken, lifleri için yetiştirilen türleri insanlık tarihinin en eski dokuma ham maddelerinden biridir. Anavatanı Orta Asya olan kenevir, geçmişte Anadolu'nun önemli bir tarımsal faaliyeti idi. Kenevirin Anadolu'daki geçmişinin M.Ö. 1500'lü yıllara kadar uzandığı düşünülmektedir (Gizlenci ve ark., 2019).

Kenevirin tohumu, sapı ve çiçeğinin kullanım alanları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Kenevirin tohum kısmı kabuk kırma yoluyla gıda malzemesi veya un olarak değerlendirilirken, tohumundan presleme yoluyla yağ elde edilmektedir. Elde edilen yağın, gıda maddeleri, biyo-yakıt, boya ve kozmetikte kullanım alanları yaygındır. Posasından ise hayvan yemi, bira veya protein tozu gibi gıda maddesi yapılmaktadır. Sap kısmının kabuğu soyularak lif kısmı ayrılmaktadır. Lif kısmının kalitesine göre kumaş, tekstil ürünleri, panel üretimi, selüloz, kâğıt gibi ürünlerde ham madde olarak kullanılmaktadır. Kenevir sapından lif ayrıldıktan sonra kalan kısım ise hayvan yemi, kompost, hayvan altlığı ya da inşaat sektöründe harç malzemesi gibi birçok alanda değerlendirilmektedir. Çiçek kısmı ise daha çok ilaç ve kozmetik sanayinde, posası ise balık yemi, gübre ve hayvan altlığı olarak kullanılabilir.

Ordu Ticaret Borsası

Ordu Ticaret Borsası

Kaynak: National Agricultural Marketing Council (South Africa)

3. KENEVİR POLİTİKASI

Türkiye’de kenevire, bir tarım ürününden ziyade, uzun yıllardır terörü finansa eden bir kaynak gözüyle bakılmıştır. Nitekim Türkiye’de en yaygın kullanılan uyuşturucu madde kenevirden elde edilen esrardır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre 2018 yılında 65.172 esrar ve esrarın bir türü olan *skank olayı gerçekleşmiş ve bu olaylarda 80.707 kg esrar ve skank maddesi ele geçirilmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2019). Kenevirin tekrar bir tarım ürünü olarak gündeme gelmesi, 9 Ocak 2019 tarihinde gerçekleştirilen “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yerel Yönetimler Sempozyumu” ‘nda gerçekleşmiştir.

Bu kapsamda 11 Ocak 2019 tarihinde T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, TÜBİTAK ve Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nin katılımıyla “Türkiye’de Endüstriyel Kenevir Yetiştiriciliği Raporu ve Eylem Planı” hazırlanmıştır. Eylem planında öne çıkan konular; kenevir üretiminin kısa vadede yerli popülasyonlarla artırılması, yerli Narlısaray popülasyonundan tohum çoğaltım işlemlerinin gerçekleştirilmesi, yerli çeşitler için tohum tescil çalışmalarının tamamlanarak sertifikalı tohum kullanımına geçilmesi, kenevire dayalı sanayinin ve mekanizasyon sistemlerinin geliştirilmesi ve öncelikli yatırım alanlarının belirlenmesi şeklindedir (*TİGEM, 2019).

Türkiye’nin son dönemdeki kenevir politikasının amacı, kenevir üretiminin yerli ihtiyaçları karşılayacak şekilde üretilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, kenevir üretiminde araştırma ve geliştirme çalışmaları için 2019 yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde, 2020 yılında ise Yozgat Bozok Üniversitesinde Kenevir Araştırma Enstitüleri kurulmuştur. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi faaliyetlerine başlamış ve Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ile iş birliğiyle gerçekleştirerek Tetrahidrokannabinol (THC) oranı düşük, lif ve sap verimi yüksek Narlısaray kenevir çeşidi geliştirilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Narlısaray çeşidinin çoğaltılması için TİGEM’i görevlendirmiştir. TİGEM, Narlısaray çeşidinin genetik yapısının bozulmaması için 2019 yılında Gökhöyük işletmesinde 40 da alanda sözleşmeli üretimle Vezirköprü’ye bağlı Narlısaray köyünde 127 da alanda tohum üretimi gerçekleştirmiştir. Böylelikle Narlısaray tohumunun kısa sürede çoğaltılarak ekim alanlarının hızla artırılması amaçlanmıştır.

❖ TİGEM (Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü)

Ordu Ticaret Borsası

- ❖ **Skank**, Esrarın ham maddesi Hint Kenevirinin laboratuvar ortamında diğer uyuşturucu maddelerle hibritleştirilerek elde edilen, esrardan 20 kat daha fazla bağımlılık yapıcı özelliği olan bir uyuşturucu maddedir.

Türkiye’de kenevire yönelik dış ticaret politikasında herhangi bir gümrük tarifesini uygulanmamaktadır.

Ayrıca kenevir ekiminin yaygınlaşması için kenevir üretimine izin verilen illerde olmak şartıyla **2020 yılında dekar başına 700 TL destek** sağlanmaktadır.

Kenevirin yetiştirilmesi uluslararası ve ulusal mevzuatı ilgilendiren bir konu olmuştur. Türkiye’de kenevire getirilen yasaklar; (i) esrardan dolayı yasaklama ve (ii) kenevir tarımının tamamen yasaklanması şeklinde olmuştur (Arslan, 2018).

Türkiye, uyuşturucularla uluslararası anlamda mücadele etmek, önlemek ve savaşmak için 30 Mart 1961 tarihinde New York'ta imzalanan “Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi” ne 1966 tarih ve 812 sayılı Kanunla taraf olmuştur. Bu sözleşmede; uyuşturucu maddelerin kötüye kullanılmalarına karşı alınacak tedbirlere, evrensel ortak ilke ve amaçlar ile uluslararası iş birliği sağlanarak mücadele edilmesi vurgulanmıştır. Bu sözleşmeyle, haşhaş ve kenevir gibi bitkilerin yetiştirilmesine, bunlardan uyuşturucu ham maddesi üretilmesine ve ticaretine sınırlamalar ve denetimler getirilmiştir. Türkiye 1971 tarihinde Viyana’da imzalanan “1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesine” 1980 yılında katılmıştır. Sözleşmede insan sağlığı ve refahı konularında bazı psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sonucunda sağlık ve sosyal sorunlar yaşanabileceği endişesiyle uluslararası iş birliği sağlanmıştır. Bu sözleşme ile sentetik uyuşturucular denetim altına alınmak istenmiştir. Türkiye, 1995 tarih ve 4136 sayılı Kanunla 1988 tarihli “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine” taraf olmuştur. Türkiye, 1999 yılında “1961 Tek Sözleşmesinin” hükümlerinin kuvvetlendirildiği “1972 Protokolünü” ile birlikte 58 ülke ile uyuşturucuyla mücadele alanında iş birliği anlaşmasına da dahil olmuştur (Ulukütük, 2018).

Ordu Ticaret Borsası

4. EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE VERİMİ

Ana vatanı Orta Asya olan kenevir, ılıman iklim kuşağından subtropik iklim kuşağına kadar geniş bir alanda yayılım göstermektedir (Aksoy ve ark., 2019).

4.1. Dünyada Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

Dünya Kenevir Tohumu Verileri

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ²
Alan¹ (ha)	19.488	19.621	25.000	24.640	25.768	24.983	36.291	49.907	27.694	23.339	-15,73
Verim¹ (hg/ha)	35.970	34.875	44.988	37.400	46.151	36.458	43.976	51.919	39.969	32.876	-17,75
Üretim¹ (ton)	70.099	68.429	112.470	92.153	118.923	91.084	159.595	259.111	110.691	76.730	-30,68

Kaynak: ¹/FAO 2021, ²/Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

FAO (2021) verilerine göre dünyada 6 ülke **tohum** amacıyla kenevir üretmektedir. Kenevir dünyanın birçok ülkesinde **lif ve tohum amacıyla** üretilmektedir. Avrupa'nın kenevir endüstrisi, otomobil ve inşaat malzemesi gibi endüstriyel kullanımlara odaklanmıştır (Anonim, 2019).

Dünyada 2019 yılında 23.339 ha alanda 76.730 ton kenevir tohumu üretimi gerçekleştirilmiştir.

2018 ve 2019 Yıllarında Ülkelerin Kenevir Tohumu Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

Ülkeler	2018			2019		
	Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Hg/ha)	Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Hg/ha)

Ordu Ticaret Borsası

Çin	18.560	106.200	57.220	12.603	71.423	56.671
Rusya	4.691	2.117	4.513	5.992	2.893	4.828
Şili	3.056	1.522	4.980	3.323	1.539	4.631
Ukrayna	1.186	647	5.455	1.176	650	5.527
İran	195	202	10.359	197	205	10.406
Türkiye	6	3	5.000	48	20	4.167
DÜNYA	27.694	110.691	39.969	23.339	76.730	32.876

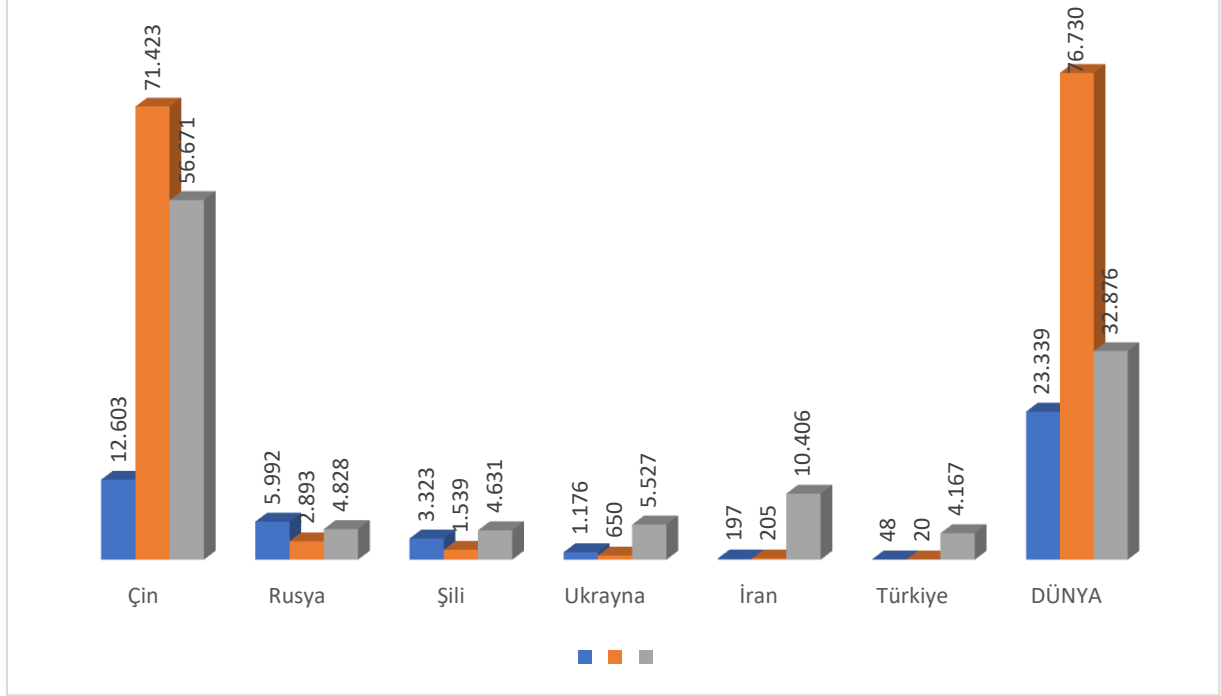
Kaynak: FAO

Çin 12.603 ha ile dünya kenevir tohumu üretiminin %93,08'ini oluşturmaktadır. Çin'i sırasıyla %3,77 ile **Rusya** (5.992 ha), %2 ile **Şili** (3.323 ha) takip etmektedir. **Türkiye** ise toplam üretimin yalnızca %0.03 (48 ha)'ünü oluşturmaktadır. Hektara kenevir tohumu verimi Çin'de 56.671 hg ile dünyada ilk sırada yer alırken, Rusya'da 4.828 hg., Şili'de 4.631 hg ve Türkiye'de 4.167 hg'dır.

Dünyada kenevirin ***niş bir ürün** haline gelmesi (Adamovičs ve Zēverte-rivža, 2015) ve üretiminin büyük ölçüde izne bağlı olması, yasa dışı dahil kenevir verilerine erişimini zorlaştırmaktadır. Bundan dolayı Kanada gibi önemli kenevir üreticilerine ait veriler, FAO veri tabanlarına yansımamıştır. Kanada'nın 2018 yılında 31484 ha'lık alanda kenevir üretimi gerçekleştirdiği tahmin edilmektedir (Johnson, 2018).

2019 Yılı Ülkelerin Kenevir Tohumu Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

Ordu Ticaret Borsası

Kaynak: FAO

❖ Niş ürün, bir pazarın belirli bir bölümündeki özel bir ürünü ifade eder.

Dünya Kenevir Lifi Verileri

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ²
Alan ¹ (ha)	40.638	40.689	40.901	42.261	43.911	44.943	42.204	40.557	59.743	69.342	16,07
Verim ¹ (hg/ha)	11.703	12.758	13.525	14.064	17.504	17.672	16.627	14.410	32.620	25.097	-23,06
Üretim ¹ (ton)	47.557	51.909	55.320	59.435	76.863	79.422	70.173	58.441	194.880	174.027	-7,01

Kaynak: ¹/FAO 2021, ²/Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

2018 ve 2019 Yıllarında Ülkelerin Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

	2018	2019
--	------	------

Ordu Ticaret Borsası

Ülkeler	Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Hg/ha)	Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Hg/ha)
Avusturya	1.580	6.640	42.025	2.010	8.920	44.378
Şili	4.392	4.176	9.508	4.381	4.165	9.507
Çin	4.238	15.073	35.566	4.015	14.538	36.209
Çekya	790	370	4.684	400	180	4.500
Fransa	16.460	124.790	75.814	14.550	78.050	53.643
Macaristan	50	130	26.000	110	130	11.818
İtalya	670	4.630	69.104	910	7.710	84.725
Japonya	1	1	10.000	1	1	10.000
Hollanda	1.990	15.320	76.985	1.880	14.070	78.840
Polonya	300	1.740	58.000	1.830	13.960	76.284
Kore Cum.	16	26	16.250	16	26	16.250
Romanya	1.450	2.760	19.034	1.430	3.160	22.098
Rusya	3.166	1.212	3.828	3.102	1.187	3.827
İspanya	140	750	53.571	170	290	17.059
Türkiye	25	25	10.000	28	27	9.643
Ukrayna	1.342	655	4.881	1.333	647	4.854
DÜNYA	59.743	194.880	32.620	69.342	174.027	25.097

Kaynak: FAO

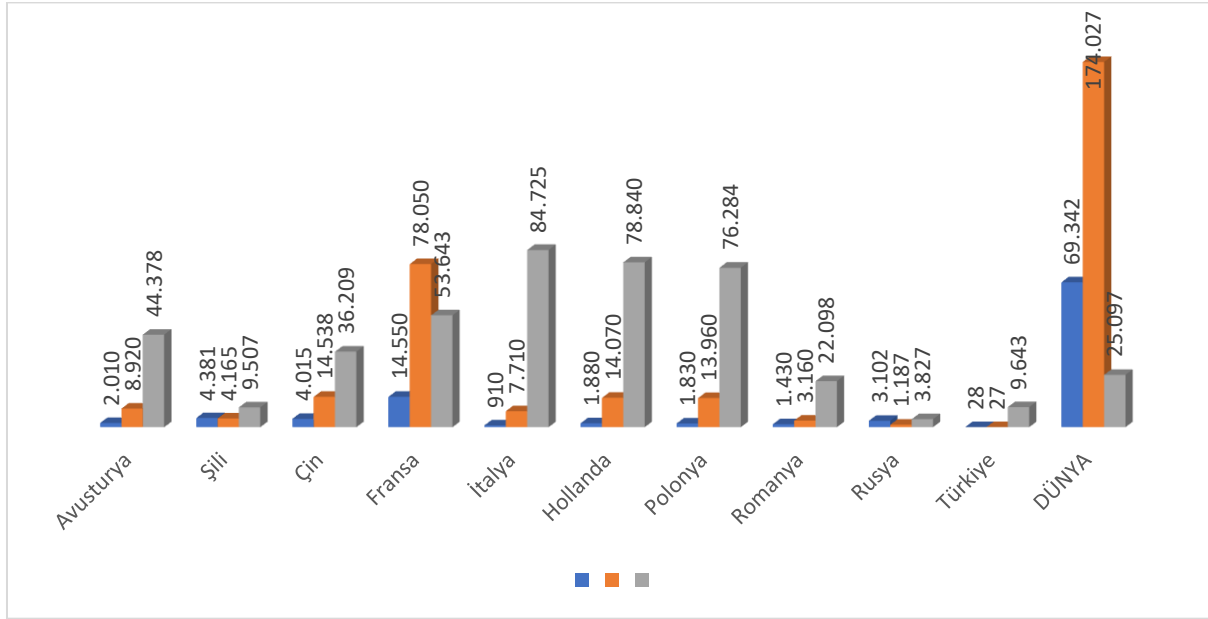
Dünyada 2019 yılında 69.342 ha alanda 174.027 ton kenevir lifi üretimi gerçekleştirilmiştir. **Fransa** 14.550 ha alan ile dünyada lif amaçlı **üretim alanının** %20,98'ini oluşturmuştur. Fransa'yı sırasıyla %6,32 ile **Şili**, %5,79 ile **Çin** ve %4,47 ile **Rusya** takip etmektedir. Türkiye ise toplam kenevir lifi üretim alanının %0.04'ünü oluşturmaktadır.

Hektara kenevir lif **verimi** **İtalya**'da 8.472,5 kg, **Hollanda**'da 7.884 kg, **Polonya**'da 7.628,4 kg, Türkiye'de ise 964,3 kg'dır.

Ordu Ticaret Borsası

Dünya kenevir lifi üretiminde **Fransa** %44,85, **Çin** %8,35, **Hollanda** %8,08, **Polonya** %8,02, **Avusturya** %5,13, **İtalya** ise %4,43'lük bir paya sahiptir. Türkiye'nin kenevir lifi üretimindeki payı yalnızca %0.02'dir.

2019 Yılı Ülkelerin Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

Kaynak: FAO

*FAO (2021) verileri göre 2018 ve 2019 yılları Türkiye'nin kenevir lifi üretim alanı, üretim miktarı ve veriminin TÜİK (2021) verilerinde farklılaştığı tespit edilmiştir.

4.2. Türkiye Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Ekim Alanı, Üretimi ve Verimi

Türkiye'de kenevir üretimi 2004 yılına kadar yalnızca Kütahya, Çorum, Kastamonu ve Samsun illerinde yapılmıştır (Aydoğan ve ark., 2020).

Türkiye'de **tohum amaçlı kenevir** ekimi 2005 yılında 650 da iken, hızla azalarak 2013 yılında 7 da'a kadar düşmüştür. Üretim ise yalnızca Samsun ilinde gerçekleşmiştir. 2018 yılında **ekim alanı** 59 da'a, 2019 yılında 536 da'a 2020 yılında ise, 4.252 da'a yükselmiştir. **Kenevir tohumu verimi** ise dalgalı bir seyir izleyerek 2005 yılında 20 kg/da, 2011 yılında 57 kg/da, 2013 yılında ise 143 kg/da'a yükselmiştir. Kenevir tohumu verimi 2018 yılında 51 kg/da, 2019 yılında 42 kg/da'a inmiştir. 2020 yılında ise, 64 kg/da'a yükselmiştir. Türkiye'de **kenevir tohumu üretim miktarı** 2005 yılında 13 ton iken, üretim alanında azalmaya bağlı olarak 2013 yılında 1 tona kadar düşmüştür. Üretim miktarı, ekim alanlarında artışa bağlı olarak 2018 yılında 3 tona, 2019 yılında 20 tona, 2020 yılında ise, 273 tona yükselmiştir.

Ordu Ticaret Borsası

Türkiye’de **lif amaçlı kenevir** ekim alanı, verimi ve üretim miktarı yıllara göre farklılık göstermektedir. Lif amaçlı kenevir üretimi 2005 yılında 650 dekar iken, 2011 yılında 157 dekara, 2014 yılında ise 10 dekara kadar gerilemiştir. Kenevirin tekrar gündeme gelmesiyle beraber **kenevir lifi ekim alanı** 2018 yılında 55 dekara, 2019 yılında ise 151 dekara, 2020 yılında ise 96 dekara yükselmiştir. **Kenevir lifi verimi** ise 2005 yılında 85 kg/da iken, 2014 yılında 100 kg/da’a, 2019 yılında ise 126 kg/da’a, yükselmiştir. 2020 yılında ise 94 kg/da’a düşmüştür. Yapılan ıslah ve yeni çeşit çalışmalarının etkisiyle kenevir lifi veriminde artış sağlanmış fakat beklenildiği kadar etkili olmamıştır. **Kenevir lifi üretim miktarı** ise 2005 yılında 55 ton iken, 2012 yılında 6 tona, 2015 yılında ise 1 tona kadar gerilemiştir. Kenevir lifi üretimi 2016-2018 dönemi ortalaması olarak 7 ton iken, üretim 2020 yılında 9 ton olarak kayıtlara geçmiştir.

Türkiye Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Verileri

	2005	2010	2015	2018	2019	2020	Değişim (%) ²
Kenevir Tohumu Ekilen Alanı¹ (da)	650	221	10	59	536	4.252	396,64
Kenevir Tohumu Üretim Miktarı¹ (ton)	13	7	1	3	20	273	682,5
Kenevir Tohumu Verimi (kg/da)	20	32	100	51	42	64	47,62
Kenevir Lifi Ekilen Alanı¹ (da)	650	221	10	55	160	101	-36,87
Kenevir Lifi Üretim Miktarı¹ (ton)	55	10	1	7	19	9	-52,63
Kenevir Lifi Verimi (kg/da)	85	45	100	127	126	94	-25,40

Kaynak: ¹TÜİK 2021, ²Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir

Türkiye’nin İllere Göre Kenevir Tohumu ve Kenevir Lifi Üretim Miktarı, Alanı, Verimi

İller	2005	2010	2015	2019	2020
-------	------	------	------	------	------

Ordu Ticaret Borsası

	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Alan (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
KENEVİR TOHUMU															
Amasya													1.433	99	69
Kastamonu	100	3	30							85	1	18	61	2	35
Kayseri										32	2	63	113	10	88
Kütahya				20	1	50				100	1	13			
Malatya										4	0	0			
Ordu										3	0	0	3	0	0
Samsun	520	9	17	221	7	32	10	1	100	297	15	51	2.633	161	61
Yozgat										15	1	67	9	1	111
Çorum	10	1	0												
TÜRKİYE	650	13	20	221	7	32	10	1	100	536	20	42	4.252	273	64
KENEVİR LİFİ															
Bartın													49	4	82
Burdur													16	1	91
Karabük													6	1	167
Kastamonu	100	6	60							9	0	6	16	1	63
Kayseri										10	1	100			
Kütahya	20	1	50												
Samsun	520	47	90	221	10	45	10	1	100	141	18	128	14	2	143
Çorum	10	1	100												
TÜRKİYE	650	55	85	221	10	45	10	1	100	160	19	126	101	9	94

Ordu Ticaret Borsası

Kaynak: TUIK

5. DIŞ TİCARET

Kenevir, dış ticarete de konu olan bir bitkidir. Ancak üretiminde gerçekleştirilen sıkı kontrol ve denetimler dış ticareti sınırlandırmakta ve ticaret verilerine erişimi zorlaştırmaktadır.

5.1. Dünyada ve Türkiye’de Kenevir İhracatı-İthalatı

Kenevir ekim alanlarının artması veya azalmasında kenevirden elde edilen ürünlere olan talep doğrudan etkilidir. Bir ürüne olan talebin belirlenmesinde iç tüketim verileri ve dış ticaret verileri belirleyici rol oynamaktadır.

Dünya genelinde her yıl yaklaşık 70 bin ton kenevir lifi üretilmekte ve bunun yaklaşık 20 bin tonu uluslararası ticarete konu olmaktadır. Kenevir lifine olan talep 2001 yılından beri yıllara göre dalgalı bir seyir izleyerek artmaktadır.

Ordu Ticaret Borsası

Dünya genelinde kenevir ithalatı 2019 yılında 21.628 ton, 2020 yılında 22.283 ton olmuştur. 2021 yılında ise 23.000 tonu aşacağı tahmin edilmektedir. Diğer bir ifade ile uluslararası pazarda kenevire olan talebin artması öngörülmektedir.

Türkiye’de ihtiyaç duyulan kenevir lifinin büyük bölümü ithalat ile karşılanmaktadır. Türkiye’de kenevir ekim alanlarındaki artışa paralel olarak kenevir lifi ithalatının önümüzdeki yıllarda azalacağı öngörülmektedir. **Türkiye’de kenevir lifi ithalatı** 2015 yılında 1,1 ton, 2018 yılında 22,9 ton, 2019 yılında 916 kg., 2020 yılında 619 kg olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında ise, 418 kg dolaylarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir (TÜİK, 2020).

Türkiye’de kenevir üretim alanlarının az ve sınırlı olması sebebi ile **kenevir lifi ve kenevir tohumu ihracatı** yapılmamaktadır.

Dünyada 2015 yılında tüm ülkeler tarafından ihraç edilen kenevir yağının toplamı 2,9 milyar ABD doları, 2019 yılında ise 3,1 milyar ABD dolarını bulmuştur (Anonim, 2020b).

Kanada dış ticaret açısından kenevir tohumu, kenevir yağı ve kenevir protein tozu gibi kenevir tohumu ürünlerinin en büyük ihracatçısı konumuna gelmiş ve ABD kenevir ithalat pazarının %60- %90'ını tek başına oluşturmuştur (Anonim, 2019). TÜİK (2021) verilerine göre 2020 yılında Kanada 111.500 kg kenevir (kendir) tohumu, tohumluk olanlar hariç 169.509 ABD doları ithalat gerçekleştirmiştir.

Türkiye 2013 yılında 1.181 ton, 2014 yılında 809 ton, 2015 yılında 1.188 ton, 2016 yılında ise 1.168 ton **kenevir tohumu ithalatı** yapmıştır. Kenevir tohumu ithalatı 2017 yılında 2.287 tona çıkmasına rağmen, kenevirin tekrar gündem olmasıyla ithalat azalarak 135 tona gerilemiştir.

6. YASAL DÜZENLEMELER

Kamuoyunda kenevir üretiminin yasak olduğu gibi bir intiba olmakla birlikte, Türkiye’de her dönem kenevir üretimi yapıldığı görülmektedir. Kenevir üretimi ile ilgili hususlar 1933 yılında çıkan 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Söz konusu kanunun 3’üncü maddesiyle “Münhasıran esrar yapmağa yarayan nebatın (Hint keneviri) ekilmesi ve her ne şekilde olursa olsun esrarın ihzar, ithal, ihraç ve satışı memnudur” hükmü getirilmiştir. Aynı madde 1979 yılında “Münhasıran esrar yapmak için kenevir ekilmesi ve her ne şekilde olursa olsun esrarın ihzar, ithal, ihraç ve satışı yasaktır” olarak değiştirilmiştir. 2313 sayılı Kanunun getirdiği “Münhasıran esrar yapmağa” yönelik yasaklamanın, kenevir üretiminin bu amaçla değil, lif üretimi amacıyla yapılmış

Ordu Ticaret Borsası

düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Türkiye’de kenevir üretiminin artırılmasına yönelik 1940’lı yıllarda önemli yatırımlar yapılmasına rağmen, işleme tesislerinin çok düşük kapasiteyle çalıştırılması ve özelleştirilmesi sonrası kapatılması ile kenevirin ikamesi olan jütün ithal edilmesi gibi etkenler kenevir üretimini olumsuz etkilemiştir.

Kenevir bitkisi ile ilgili en temel tartışma endüstriyel kullanım amacıyla üretilen kenevirin esrar üretiminde de kullanılabileceği düşüncesidir. Bu düşünce Türkiye’de de geçerlidir. Günümüzde endüstriyel kenevir ve esrar üretimi algısı ve endüstriyel kenevir yetiştiriciliğinde kontrol mekanizmasının yeterince işletilemeyeceği düşüncesi azalmakla birlikte hala devam etmektedir. Ancak günümüzde ıslah tekniklerinin gelişmesiyle, endüstriyel amaçlı geliştirilen kenevirden esrar elde etme olanağı azaltılabilmektedir. Kamuoyu nezdindeki bu olumsuz algının kırılabilmesi için bilimsel veriler kullanılarak kamuoyu aydınlatılmalıdır. Bu konu ile ilgili olarak bilimsel çalışmaların sayısı ve niteliği artırılmalı, yapılan çalışmalar ve sonuçları kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.

Kenevirin önemli bir ürün olmasına rağmen, dünya ticaretindeki payı sınırlıdır. Bundan dolayı kenevir üretiminin ülke ihtiyaçları göz önünde bulunarak planlanması ve ihtiyacın yerli üretimle karşılanması önemlidir.

Kenevir üretiminde kenevir tohumları için yerli tohumların tescili ve geliştirilmesi aşamaları hızlandırılarak üreticilere verimi ve kalitesi yüksek tohum girdisi sunulmalıdır. Ayrıca kenevir üretiminin kısıtlı olduğu günümüzde, kenevir üretiminin sürdürülebilir ve karlı olması için piyasa mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir.

Kenevir üretiminin artırılabilmesi için etkin bir arz zincirinin oluşturulmasının önemi büyüktür. Bunun için de üreticilerin örgütlü bir şekilde organize olmaları, gerekli mesleki teknik eğitimin sağlanması, üretilen kenevirin her bir ana ve yan ürünlerini değerlendirerek yüksek katma değeri sağlayacak işleme tesislerine kavuşturulması, bu işleme tesislerinin kurulabilmesi için gerekli uluslararası, ulusal ve yerel finansman kaynaklarına erişimin sağlanması, kenevir ürünlerinin çiftçi örgütleri aracılığıyla pazarlanması gibi önlemlerin alınması yararlı görülmektedir. Türkiye kenevir üretimi ve ticaretinde birçok uluslararası sözleşmeye taraftır. Bu anlamda uluslararası iş birliklerin geliştirilmesinin kenevirin kötüye kullanımını engelleyeceği düşünülmektedir.

Ordu Ticaret Borsası

- **EKLER**

29 Eylül 2016 PERŞEMBE

Resmî Gazete

Sayı : 29842

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

KENEVİR YETİŞTİRİCİLİĞİ VE KONTROLÜ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Ordu Ticaret Borsası

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kenevire bağlı uyuşturucu madde üretiminin engellenmesinin sağlanması için izinli kenevir yetiştiriciliğine ve izinsiz kenevir yetiştiriciliğine dair yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, kenevir yetiştiriciliği yapılmasına izin verilecek il ve ilçelerin tespitine, yetiştiricilik izinlerinin verilmesine, izinli ve izinsiz kenevir yetiştiriciliğine yönelik uygulanacak işlemler ile gerekli kontrollere ve bu kontrollerde görev alacak personelin niteliklerine yönelik hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesi ile 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) Çiftçi: Kenevir yetiştiriciliği yapan ÇKS'ye kayıtlı gerçek veya tüzel kişileri,
- c) Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS): 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği ile oluşturulan ve çiftçilerin kimlik, arazi ve ürün bilgileri ile tarımsal desteklemelere ilişkin bilgilerin de kayıt altına alındığı veri tabanını,
- ç) İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı il müdürlüğünü,
- d) İlçe müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ilçe müdürlüğünü,
- e) Kenevir: Lif, tohum, sap ve benzeri amaçlarla yapılan yetiştiricilik yanında, farklı organlarından münhasıran esrar elde edilebilen, mahalli olarak bazı yörelerde kendir, hint keneviri, çedene veya çetene olarak isimlendirilen; cannabis cinsine bağlı bütün tür ve alt türlere ait bitkileri,
- f) Kenevir yetiştiriciliği: Her ne maksatla olursa olsun kenevir tohumunun çimlendirilmesinden veya vegetatif aksamın çoğaltılmasından hasada kadar yapılan tüm tarımsal uygulamaları,
- g) Lif: Kenevir saplarından elde edilen ve birçok maksatla kullanılan bitkisel materyali,
- ğ) Teknik personel: Bakanlık il veya ilçe müdürlüğünde görevli ziraat mühendisini, bulunmadığı halde ziraat teknisyenini,
- h) Tohum: Kenevir yetiştiriciliği sonucunda elde edilen gıda veya yem olarak kullanılabilen bitki organını,
- ı) Tohumluk: Kenevirin çoğaltımı için kullanılan tohum veya fide gibi üretimde kullanılabilen her türlü vegetatif bitki kısımlarını,
- i) Üretim dönemi: Takvim yılında kenevirin ekim tarihi ile hasat tarihi arasındaki süreyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetiştiricilikle İlgili Hükümler

Yetiştiricilik izni verilebilecek bölgeler

MADDE 5 – (1) İzinli kenevir yetiştiriciliği; Amasya, Antalya, Bartın, Burdur, Çorum, İzmir, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kütahya, Malatya, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Uşak, Yozgat ve Zonguldak illerinde ve bu illerin bütün ilçelerinde yapılabilir.

(2) Birinci fıkrada izin verilen il ve ilçelerin dışında kenevir yetiştiriciliği yasaktır. Ancak, bu Yönetmelik çerçevesinde belirlenen hükümlere uymak şartı ile bilimsel araştırma amacıyla ana veya tali bitki olarak kenevir yetiştiriciliğine birinci fıkrada belirlenen bölgeler dışında da Bakanlıkça izin verilebilir.

İhtiyaç hallerinde yetiştiricilik bölgesi ihdas ve iptali

MADDE 6 – (1) İhtiyaç hallerinde kenevir yetiştiricilik bölgelerini azaltmak veya çoğaltmak Bakanlık yetkisindedir. Bu kapsamda, Bakanlık yeni yetiştiricilik bölgeleri ihdas edebileceği gibi mevcut yetiştirme bölgelerini de iptal edebilir.

Yetiştiricilik izni müracaatı

Ordu Ticaret Borsası

MADDE 7 – (1) Lif, tohum, sap ve benzeri amaçlara yönelik izinli kenevir yetiştiriciliği yapmak isteyen çiftçiler, 1 Ocak-1 Nisan tarihleri arasında yetiştiricilik yapacakları yerin en büyük mülki idare amirliğine;

a) Başvuru sahibinin kenevir yetiştiriciliği amacını belirtir Ek-1’de yer alan örneğe uygun başvuru formu,
b) Çiftçinin daha önce izinsiz kenevir ekme, uyuşturucu imal etme, dağıtma, ticaretini yapma veya kullanma suçu işlemediğine, yetiştiricilik izni verilmesini müteakip bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hareket edeceğine ilişkin Ek-2’de yer alan örneğe uygun taahhütname,

c) Üretim yılına ilişkin ÇKS belgesi,

ç) Üretim yerinin toplam yüzölçümü ile ada/parsel numarasını gösterir kroki, kadastro geçmemiş yerlerde ise ÇKS’ ye uygun keşif raporu,

d) Nüfus kayıt örneği,

ile başvuruda bulunurlar.

(2) Üniversiteler, Bakanlık araştırma enstitüleri ile araştırma izni bulunan kuruluşlardan, bilimsel araştırmalar için ana veya tali bitki olarak kenevir yetiştiriciliği yapmak isteyenler, birinci fıkrada belirtilen tarihlere bağlı kalmaksızın, yetiştiricilik yapacakları ilin en büyük mülki idare amirliğine;

a) Bilimsel araştırma yapmak isteyen kurum yetkilisinin yazılı müracaatı,

b) Araştırmanın amacını, materyal ve yöntemi ile araştırma süresini gösterir ayrıntılı proje dokümanı,

c) Üretim yerinin toplam yüzölçümü ile krokisi, varsa ada/parsel numarası,

ç) Araştırma ekibinde yer alanların onaylı listesi ve nüfus kayıt örnekleri,

d) Araştırma ekibinde yer alanların daha önce izinsiz kenevir ekme, uyuşturucu imal etme, dağıtma, ticaretini yapma veya kullanma suçu işlemediğine, yetiştiricilik izni verilmesini müteakip bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hareket edeceğine ilişkin Ek-2’de yer alan örneğe uygun taahhütname,

ile birlikte başvuruda bulunurlar.

Yetiştiricilik izni ve iptali

MADDE 8 – (1) Kenevir yetiştiriciliği izni için müracaat edenlerin başvuruları kayıt altına alınır. İl veya ilçe müdürlüğü kendilerine ulaşan müracaatları bu Yönetmelik hükümlerince aşağıdaki şekilde inceler. İl veya ilçe müdürlüğü;

a) Müracaat edenlerin 2313 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 ilâ 192 nci ve 297 nci maddelerinde yazılı suçlardan birini işleyip işlemediğine ilişkin Cumhuriyet Savcılığından bilgi talep eder.

b) Yetiştiricilik yapılacak yeri, başvuruda ibraz edilen belgeleri dikkate alarak yerinde inceler ve yapılan birinci inceleme için Ek-3’e uygun şekilde kenevir yetiştiriciliği arazi kontrol tutanağı düzenler.

c) Yetiştiricilik yapılan alanın bulunduğu mahalli, bu mahallin yerleşim yerine veya ana yollara olan uzaklığını, arazinin bulunduğu topoğrafik koşullar ile personel ve ekipman durumu açısından yetiştiricilik yapılacak yerin etkin bir şekilde kontrol edilebilme imkanını dikkate alır.

(2) 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yerlerde kenevir yetiştirmek amacıyla yapılan müracaatlar, il veya ilçe müdürlüğünce birinci fıkra hükümleri çerçevesinde değerlendirilir ve uygun görülen müracaatlara il veya ilçe müdürlüğünün teklifi, başvuru mahallin en büyük mülki idare amirinin onayı ile Ek-4/A’ya uygun olarak düzenlenmiş yetiştiricilik izin belgesi, uygun görülen bilimsel araştırma amacına yönelik yetiştiricilik izni müracaatlarında ise il müdürlüğünün teklifi mahallin en büyük mülki idare amirinin onayı ile Ek-4/B’ye uygun olarak düzenlenmiş bilimsel araştırma amacına yönelik yetiştiricilik izin belgesi verilir.

(3) Yetiştiricilik izni; lif, tohum, sap ve benzeri amaçlara yönelik başvurularda en fazla bir üretim dönemi, bilimsel araştırmalar için yapılan başvurularda proje uygulama süresi dikkate alınarak en fazla üç yıl geçerlidir.

(4) Bilimsel araştırmaya yönelik kenevir yetiştiriciliğinde araştırmanın amacı, materyal ve yöntemi, araştırma süresi ile proje ekibinde değişiklik olması durumunda bu değişiklik ve gerekçesi bilimsel araştırma yapan kurum tarafından on iş günü içerisinde ilin en büyük mülki idare amirliğine bildirilir. Araştırmanın amacı, materyal ve yöntemi ile araştırma süresinde değişiklik olması durumunda bu madde hükümleri çerçevesinde il müdürlüğünün teklifi ilin en büyük mülki idare amirinin onayı ile izin belgesi yenilenir. Proje ekibinde değişiklik olması durumunda proje ekibine ilişkin bilgi ve belgeler ile Ek-2’ye uygun taahhütname yenilenir.

(5) Yetiştiricilik izni için yapılacak müracaatlar, müracaatın il veya ilçe müdürlüğüne ulaşmasını müteakip bir ay içerisinde sonuçlandırılır. Ancak, Bakanlık görüşüne başvuru durumlarında bu süre üç aya kadar uzatılabilir.

(6) Uygun görülmeyen müracaatlar, il veya ilçe müdürlüğünce gerekçeleri ile birlikte ilgililere yazılı olarak bildirilir. Bu kararlara karşı itirazlar, kararın ilgiye tebliğinden itibaren en fazla beş iş günü içerisinde üst makama

Ordu Ticaret Borsası

yapılır. Üst makam ilçe müdürlüğüne yapılan müracaatlarda il müdürlüğü, il müdürlüğüne yapılan müracaatlarda ise Bakanlıktır. İtirazlar, onbeş iş günü içerisinde karara bağlanarak ilgiliye yazılı olarak tebliğ edilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

(7) İl veya ilçe müdürlüğü, düzenlediği kenevir yetiştiriciliği izin belgesinin bir örneğini ve yetiştiricilik yapılacak alanın krokisini ilgili mülki idare amirliği aracılığıyla mahallin kolluk birimlerine bildirir.

(8) Yetiştiricilik izni verilenlerin bu Yönetmeliğe aykırı hareket ettiğinin tespit edilmesi halinde yetiştiricilik izinleri iptal edilir.

Yetiştiricilikte dikkat edilecek hususlar

MADDE 9 – (1) Kenevir yetiştiriciliği yapan çiftçiler veya bilimsel amaçlı araştırmada görev alanlar;

a) İzin belgesinde belirtilen amaca uygun yetiştiricilik yapmak ve yetiştiricilik amacına aykırı iş ve işlemlerin yapılmasını engelleyecek tedbirleri almakla,

b) Kamu görevlilerinin yetiştiricilik alanında yapacağı kontrollere yardımcı olmakla,

c) Hasat sonrasında esrar elde edilmesini önlemek için kenevir bitkisinin yan dal, yaprak ve çiçek gibi artıkları derhal imha etmekle,

ç) Bilimsel araştırmalar amacıyla yapılan kenevir yetiştiriciliğinde, elde edilen kenevir veya ürünlerine yönelik yapılan işlemleri, takvim yılı içerisinde yetiştiricilik izni veren il veya ilçe müdürlüğüne bildirmekle, yükümlüdür.

(2) Yetiştiricilik sonunda elde edilen tohumluk için 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu hükümleri esas alınır. Üretim sonunda elde edilen tohumlar ise çimlendirilmemek şartıyla ilgili mevzuata uygun olarak kullanılır.

İzinsiz yetiştiriciliğe ilişkin işlemler

MADDE 10 – (1) Hangi amaca yönelik olursa olsun izinsiz yetiştirilen kenevir, 2313 sayılı Kanun hükümlerine göre imha edilir ve konu adli mercilere intikal ettirilir.

(2) İzinsiz kenevir yetiştiriciliğine ilişkin tespit veya imha işlemlerinde, kolluk birimleriyle birlikte teknik personel tarafından Ek-6'ya uygun rapor tanzim edilir.

(3) İzin belgesi alınmasına rağmen belgede belirtilen alandan fazla yerde veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde yetiştiricilik yapanlar ile izin belgesinde belirtilen amaç dışında yetiştiricilik yapanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(4) Bakanlık, izinsiz yetiştirilen kenevirlerin sökülmesi, toplanması, taşınması ve imhasının daha hızlı ve kolay yapılabilmesine imkan veren yeni metodlara yönelik tavsiyelerde bulunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontroller ile İlgili Hükümler

Kontrol merci

MADDE 11 – (1) Kenevir yetiştiriciliği için izin verilen yerler, il veya ilçe müdürlüklerindeki teknik personel tarafından ekimden hasada kadar devamlı kontrol altında tutulur ve bu yerlerde amaca yönelik yetiştiricilik yapıp yapılmadığı izlenir.

(2) Yetiştiricilik izni verilen bölgeler dışında yapılan kenevir yetiştiriciliği, il veya ilçe müdürlükleri ve mahallin kolluk birimleri tarafından birlikte izlenir ve tespiti halinde 10 uncu madde hükümleri uygulanır.

Kontrollerde görevli personel

MADDE 12 – (1) İl veya ilçe müdürlüklerinde, yeterli sayıda teknik personel görevlendirilir. Görevlendirilen teknik personele ait liste her yıl Ocak ayı sonuna kadar kolluk birimlerine bildirilir. Ayrıca görevlendirilen teknik personelin, Bakanlığa bildirilmek suretiyle kenevir tarımı ve kontrolü hususlarında hizmet içi eğitime katılması sağlanır.

(2) İhtiyaç halinde, teknik personel asli görev mahalli dışında Bakanlık onayı ile farklı il veya ilçelerde

Ordu Ticaret Borsası

kontrol, tespit ve/veya imha işlemlerinde görevlendirilebilir.

(3) Bu Yönetmeliğin tanımladığı görevleri icra etmek üzere teknik personelin her türlü ihtiyaçları, görevli oldukları il veya ilçe müdürlüklerince karşılanır.

Kontrollerde dikkat edilecek hususlar

MADDE 13 – (1) Kontrollerde esas amaç; izinsiz yetiştiricilik ile uyuşturucu madde üretimine mani olmanın yanı sıra, izinli kenevir üretiminde eğitim ve yayım çalışmaları ile tetrahydrocannabinol (THC) maddesi düşük kenevir çeşitleri kullanılarak uygun tekniklerle üretimin yapılmasını sağlamaktır.

(2) Teknik personelce yapılacak kontrollerde;

a) Yetiştiricilik izninde belirtilen bilgiler ile kenevir ekim alanındaki mevcut durum karşılaştırılır.

b) İzin belgesinde belirtilen kenevir ekim alanından fazla yerde veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde kenevir yetiştiriciliği yapılmasına müsaade edilmez.

c) Üretimin her aşamasında yapılan uygulamaların, Ek-4’de belirtilen yetiştiricilik amacına uygun olup olmadığı incelenir. Kenevirin, yetiştiricilik amacı dışında kullanılmasına müsaade edilmez.

ç) Hasat sonrasında esrar elde edilmesini önlemek için kenevir bitkisinin yan dal, yaprak ve çiçek gibi artıkları ilgili mevzuata uygun olarak derhal imha ettirilir.

d) Her kontrolden sonra tespit edilen hususlar, Ek-5’teki arazi kontrol kartlarına işlenerek kayıt altına alınır.

Kontrol zamanı

MADDE 14 – (1) İl veya ilçe müdürlükleri teknik personelince kenevir yetiştiriciliği izni verilen yerler kenevirin ekiminden hasada kadar en az ayda bir defa kontrol edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15 – (1) 21/10/1990 tarihli ve 20672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kenevir Ekimi ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmeliğin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 21/10/1990 tarihli ve 20672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kenevir Ekimi ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik hükümlerince düzenlenen kenevir ekim izin belgeleri 31/12/2016 tarihine kadar geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.